

Početna [Aktualno](#)

IVAN ŠIBL: General i pisac koji je stvarao Hrvatsku radio televiziju i gradio moćni Dinamo

Objavio Ivica Buljan - 5. listopada 2024.

Like 4

Facebook

Twitter

Pinterest

WhatsApp

Foto: Screenshot

Šibl spada u skupinu onih revolucionara i političara, koji su imali širinu i shvatili da diktatura jedne partije, zatiranje nacionalnog i demokracije nije dobra ni za pojedince, ni za narode, ni za državu

Piše: **Ivica Buljan**

Za sada me još ne mogu usrećiti ni visoki činovi ni visoki položaji. Mirnodopski život još nas nije iskvario. Možda i hoće, tko zna?, stoji u jednom od posljednjih odlomaka Ratnog dnevnika generala, političara i pisca Ivana Šibla, zapisanog po ulasku u oslobođeni Zagreb 1945. godine. Proročanski je pisao Šibl o kvarenju elite i o vlastitom pogledu na budućnost u kojoj mu neće biti važne titule ni priznanja, nego stvaranje i rad čemu se i posvetio.

Svemu tome pa i životu Šibl se posvetio na svoj optimističan, vedar i ironičan način. Taj i Titov, da spomenemo i tu činjenicu, narodni heroj spada u skupinu onih revolucionara i političara, koji su imali širinu i shvatili da diktatura jedne partije, zatiranje nacionalnog i demokracije nije dobra ni za pojedince, ni za narode, ni za državu. Kada su se ta pitanja sama od sebe nametnula i Šibl je postao žrtva jednoulja i ideološki zatucanih planova za razvoj društva.

Ivan Šibl rođen je 28. listopada 1917., u Virovitici u kojoj je živio do 1929. godine, a tu je završio osnovnu školu i jedan razred Realne gimnazije. Iz Virovitice sa samo četrnaest godina seli u Zagreb, gdje nastavlja školovanje i završava malu maturu te dva razreda Učiteljske škole.

Kako stoji u njegovim službenim biografijama dok je pohađao

Učiteljsku školu, povezao se s revolucionarnim omladinskim pokretom, pa je zbog svoje aktivnosti bio isključen iz škole. Školovanje je nastavio u Čakovcu i Vršcu, ali su ga, ubrzo, ponovo isključili iz obrazovnog sustava.

Godine 1935. vratio se u Zagreb, gdje je nastavio aktivnost u revolucionarnom omladinskom pokretu. U to je vrijeme bio i članom radničko-športskoga društva "Metalac", u kojem je igrao nogomet i u kojem se tada okupljala radnička omladina. Iz toga je društva u NOB-u poginulo oko 40 članova, među kojima i narodni heroji Jugoslavije: Rade Končar, Joža Vlahović, Petar Biškup Veno i Marijan Čavić. Dvije godine pred rat Šibl je otišao na odsluženje vojnog roka.

Nakon povratka iz vojske, nije mogao u Zagrebu dobiti zaposlenje, pa se zaposlio u Duhanskoj stanici u Bujanovcu, u južnoj Srbiji. Nakon tri mjeseca, vratio se u Zagreb i dobio posao u knjižnici Ekonomsko-komercijalne škole, u kojoj je radio do 1941. godine. Nakon kapitulacije Kraljevine Jugoslavije i stvaranja Nezavisne Države Hrvatske, Šibl je kao član udarne grupe sudjelovao, tijekom ljeta i jeseni prve godine rata, u nizu oružanih akcija na zagrebačkim ulicama, od kojih je najznačajnija bila atentat na njemačke zrakoplovce izvršen u rujnu 1941. godine, kada je primljen u članstvo Komunističke partije Jugoslavije.

Pred kraj godine, ustaška policija otkrila je njegovu aktivnost, i zato je 24. siječnja 1942. godine napustio Zagreb i otišao u Banijski partizanski odred.

Na početku svog Ratnog Dnevnika u neizvjesnosti prve noći na nepoznatom slobodnom teritoriju u tegobnim ratnim vremenima

Šibl iskazuje zavidan literarni talent i zapisuje: "Čovjek je čudna zvjerka! Dok mu se god ne približi smrt, nije svjestan vrijednosti i veličine života. Ali kad osjeti da je smrtna opasnost sasvim blizu, bori se za svaki trenutak života i razumom i nagonom. Doduše, ako ga nemilice i dugo progone te nema više snage ni tjelesne ni duševne, može izgubiti hrabrost i pomišljati čak na samoubojstvo. Ta neprirodna pomisao ponekad je i posve ozbiljna...Ali čim se progonitelji umore i dopuste progonjenom da makar samo načas predahne, njegovo se iznemoglo tijelo i izmučena duša odmah oporave i iznova mu se vraća životni elan."

Šibl, mlad, poletan i pun mladenačke energije, a i revolucionarno osviješten, kako se to tada tumačilo sudjeluje bespoštedno u nizu borba prvo kao borac, a zatim kao politički komesar čete i bataljuna u Odredu. Ujesen 1942. godine, upućen je u Kalnički partizanski odred, na dužnost političkog komesara bataljuna.

Na toj se dužnosti nalazio do 31. prosinca 1942. godine, kada je njegov bataljun ušao u sastav Sedamnaeste slavonske brigade. Početkom 1943. godine, postavljen je na dužnost političkoga komesara te brigade, a onda slijede i druge visoke vojne dužnosti pa tako preuzima dužnost političkoga komesara 28. slavonske divizije. Krajem 1943. godine, Šibl je postavljen za obnašatelja dužnosti političkoga komesara Druge operativne zone Hrvatske, a u siječnju 1944. godine postaje politički komesar Desetoga zagrebačkog korpusa NOVJ. Na tome položaju bio je do kraja rata.

Naravno po završetku rata za mlade i perspektivne ljude iz komunističke partije bila su rezervirana ključna mjesta na pozicijama u novoj vlasti. Tako je Šibl postavljen za tajnika

Gradskoga narodnog odbora u Zagrebu, ali očito mu to nije previše sjelo nakon ratnih godina provedenih u uniformi, na koju se navikao, i u koju se krajem godine ponovo vraća, u službu Jugoslavenske armije.

U vojsci je obnašao dužnosti zamjenika komesara i komesara armije, načelnika Kadrovske uprave u glavnoj političkoj upravi Ministarstva narodne obrane u Beogradu i političkog komesara Zagrebačke vojne oblasti. Godine 1953. preveden je u pričuvni sastav, u činu general-potpukovnika.

Kratko vrijeme radio je kao glavni urednik lista Borba i to u periodu od 1953./1954., kada u tom listu svoje članke objavljuje i Milovan Đilas u Beogradu, s čijim se gledištima na razvoj demokracije i samog socijalističkog sustava očito slagao i nije ih kao glavni urednik dovodio u pitanje.

O odlasku u Beograd na mjesto glavnog urednika Borbe u jednom intervju danom tjedniku Express govorila je i Šiblova supruga Neva Šibl: "Tamo je kolumnu (U Borbi, op.a) imao i Milovan Đilas. Upoznala sam ga, bio je vrlo simpatičan čovjek, obrazovan i u svojim je kolumnama stalno kritizirao partijsku stegu. Sjećam se da sam u Beogradu zaradila upalu pluća, pa sam redovito čitala novine i upozorila sam Šibla da bi mogli imati problema zbog Đilasovih kolumni, na što me 'poklopio': 'Ma što ti znaš!'. A sigurna sam da ih ni on sam nije čitao prije objave. Uskoro je sve kulminiralo Đilasovim tekstom 'Anatomija jednog morala' u časopisu Nova misao, u kojoj je pošteno iskritizirao tadašnju političku elitu. Naime, general-pukovnik Peko Dapčević bio je vrlo zgodan čovjek i oženio je mladu glumicu Milenu Vrsajkov pa su mnogi to dočekali na nož, jer se valjda očekivalo da izabere neku

‘drugaricu’. Čim je objavljen taj njegov tekst, odmah se digla uzbuna. Đilasa su uklonili iz novina, a i Šibl je ponudio ostavku jer je jedva čekao da se vrati u Zagreb. No naredba je bila da ostane još pola godine da se njegov odlazak ne bi povezao s Đilasovim progonom. Đilasu su prilijepili etiketu mrzitelja Tita i komunizma pa je odrobijao 10 godina.”

No Šibl je imao sreće i poslije burne beogradske godine ekspresno se vraća u Zagreb gdje započinje razdoblje njegovog najplodnijeg društvenog djelovanja.

U idućim godinama od sredine pedesetih pa sve do kraja šezdesetih nalazit će se na čelu dviju, ako ne najvažnijih, a ono najprepoznatljivijih i po utjecaju na široke slojeve društva najutjecajnijih hrvatskih institucija: Zagrebačke, odnosno Hrvatske radio televizije i Nogometnog kluba Dinamo. Prvo će postati generalni direktora RTV-a Zagreba, za čije je osnivanje, pokretanje i razvoj i te kako zaslužan, o čemu svjedoči i činjenica da nagrada za tv stvaralaštvo na HRT-u nosi njegovo ime.

Ujedno Šibl je bio i jedan od najuspješnijih predsjednika nogometnog kluba “Dinamo” iz Zagreba, u periodu od 1959. do 1967. godine, kada Dinamo osvaja i jedini međunarodni trofej jaki Kup Velesajamskih gradova. Postaje i njegov prvi počasni predsjednik, dok su ostala četvorica Marko Belinić, Većeslav Holjevac, Franjo Tuđman i Milan Bandić.

Po odlasku sa televizije Šibl se ponovo sviše apolitički angažira i obnaša razne dužnosti pa je tako bio predsjednik Prosvjetnokulturnoga vijeća Sabora SR Hrvatske, pa zastupnik u Vijeću naroda Savezne skupštine. U više navrata biran za

zastupnika u Saboru, a od 1953. godine bio je članom Centralnog komiteta SK Hrvatske.

Posljednje njegova dužnost bila je predsjednika Glavnoga odbora SUBNOR-a Hrvatske i tu ga zatiče Hrvatsko proljeće, koje je pomelo gotovo cjelokupno tadašnje hrvatsko rukovodstvo među kojima je bio i Ivan Šibl.

On je kroz cijeli taj period društveno vrlo aktivan, m druži se s Krležom, Tuđmanom, Holjevcem i drugim tadašnjim kulturnim i političkim čimbenicima Zagreba i Hrvatske. Šibl neopterećen, sklon humoru i vrlo brzih misli bio je poželjan u društvu ljudi, koji su preozbiljno shvaćali svoju ulogu na povijesnoj sceni, vjerujući u svoje mesijanstvo, beskrajno ambiciozni te željni da udare svoj snažan pečat bu povijesti bez obzira na cijenu, za koju to obično plate ne oni, nego drugi. Šibl je to vjerojatno vrlo dobro razumio, ali je shvaćao da se u tom tvrdokornom i režimskom društvu teško može nešto napraviti. Nije mu se bilo teško pridružiti pokušaju da se sve te stvari isprave i usmjere u pravom pravcu, ali vrijeme za to još nije stiglo, a sam Šibl, čija se ironija pretvarala u cinizam, mogao da je pomislio „nikada i neće“.

Neva Šibl je govoreći o tom periodu kazala kako je već po stupanju studenata u štrajk 1971., Šibl bio među prvima koji ih je išao podržati.

“I tu je bio kraj. Od tada su nas napustili svi prijatelji, uključujući i Miroslava i Belu Krležu. Jedinu koji su se i dalje nastavili družiti s nama bili su Ranko Marinković i Ivan Dončević”, kazala je Neva Šibl.

U prosincu 1971. godine, nakon XXI. sjednice CK SKJ, održane u Karađorđevu, na kojoj je smijenjeno najviše rukovodstvo CK SK Hrvatske, Šibl je podnio ostavku na sve svoje dužnosti. Godine 1972. isključen je iz Saveza komunista Jugoslavije i umirovljen.

Vrlo je važan i njegov književni rad. U hrvatskoj književnosti javio se je 1950-ih godine svojim memoarskim djelima ratne tematike. U književnosti se javio 1950-ih memoarskom literaturom ratne tematike.

Prema motivima njegovih zapisa snimljeni su filmovi Naši se putovi razilaze , Kad čuješ zvona i U gori raste zelen bor, koje je po sjajnim predlošcima snimio Antun Vrdoljaka, te televizijska serija Sumorna jesen. Tu su još i odlične knjige: Zagrebačka oblast u narodnooslobodilačkoj borbi, Iz ilegalnog Zagreba 1941, Partizanski razgovori, Ratni dnevnik i posljednja Sjećanja, objavljena 1986. godine.

Ivan Šibl umro je u Zagrebu, 30. ožujka 1989. godine, a pokopan je na zagrebačkome groblju Mirogoju.

—

Tekst je objavljen u sklopu projekta poticanja novinarske izvrsnosti

Agencije za elektroničke medije

